

MIIA KOSONEN
MIKKELIN
AMMATTIKORKEAKOULU,
DIGITALIA

TIEDOLLA JOHTAMISEN ILLUUSIO

”ELÄMME KOVIA AIKOJA, YSTÄVÄ HYVÄ”, totesi puhuva koira Aku Ankalle Carl Barksin legendaarisessa sarjakuvatarinassa.

Näin voi todella sanoa. Koskaan aiemmin ihmiskunnan historiassa emme ole tienneet olevamme näin tietämättömiä.

Mikä on tehnyt tästä silmät avaavasta kehityskulusta mahdollista? Se, että meillä on käsillämme enemmän tietoa kuin koskaan. Käytettävissä on myös kasvava joukko työkaluja ja systemaattisia menetelmiä tiedon yhdistelyyn, osaamisen kartoittamiseen, arvokkaan tiedon tunnistamiseen ja tietopääoman mittaamiseen.

Tästä huolimatta näemme ja kuulemme kerta toisensa jälkeen, kuinka arjessa toimitaan jonkin aivan muun kuin tiedon varassa. Jyrki Kasvi kirjoittikin tämän lehden Näkökulma-palstalla (4/2015) ”tiedotta johtamisesta”: niin heikkolaatuisia ovat nykyiset tietovarannot. Tiedonhallinta on Kasvin mukaan jäänyt jälkeen tekniikan kehityksestä.

Vaikka ottaisimme tietovarannoissa harppauksen eteenpäin, mitkään yksittäiset aivot tai organisaatiot eivät silti kykene käsittelemään kaikkea toiminnan kannalta olennaista tietoa. Tulkintamme heijastelevat pintapuolisesti sitä todellisuutta, jonka osana elämme.

Käyttäytymistieteilijät ovat osoittaneet, että inhimillinen päätöksenteko on aina vinoutunut ja mielikuvien ohjaama. Jos älykkäät koneet ovat meitä parempia – ja puoleettomampia – tiedolla johtamisessa, millainen tulevaisuus on ihmisten tietämyksellä ja osaamisella? Muutummeko tarpeettomiksi?

Emme suinkaan, jos ensin päivitämme oman käsityksemme tiedosta.

Syvemmän, yhteisöllisen tietämyksen luominen on tulevaisuudessakin ihmisten työtä. Tällaisen tiedon hyödyntäminen vain edellyttää kokonaista maailmankuvan muutosta ”egokeskeisestä ekosysteemikeskeiseen”, kuten MIT:n Otto Scharmer asian muotoilisi.

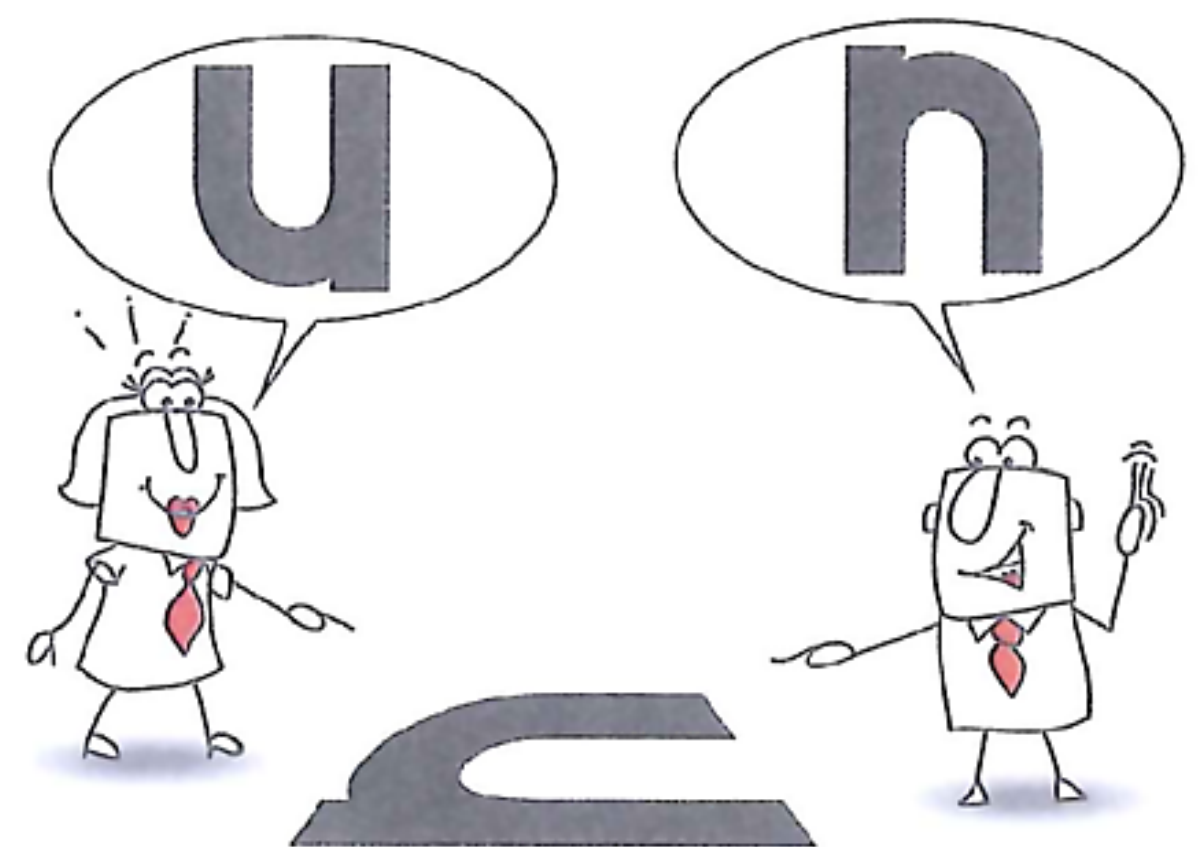
Tarvitaan myös hiljaisen tiedon renessanssia, elämänkokenemuksen arvostamista, kokeilujen, itse tekemisen, uteliaisuuden ja leikkisyyden palauttamista oppimisen keskiöön. Meidän on vähitellen uskallettava hyväksyä se, että sellaiset käsitteet kuin eksplisiittisyys, tiedon hallinta ja tiedon omistajuus kohdistuvat vain pieneen murto-osaan siitä, mikä on arvokasta.

Tieto on verkostoissa ja sen arvo määrittänyt vasta kun tieto pääsee liikkeelle, käyttöön. Kuten vedessä, tiedonkin suurin voima on sen virtauksessa.

Toisessa klassikoksi muodostuneessa Barks-tarinassa Tietokilpailu Aku Ankka osallistuu radion tietovisaan ja kaikkien hämmästykseksi muistaa ulkoa vastauksen kysymykseen: ”Kuinka monta sangollista vettä virtaa joka päivä Ankkalinnan kanavan kautta?” 37-numeroisen luvun kaivaminen muistin sopukoista vain kuluttaa uupuneen ankkaparan voimat niin loppuun, ettei hän osaa enää vastata yksinkertaiseen kysymykseen toivomastaan palkinnosta: iso tynnyrillinen rahaa vai lasten kolmipyörä?

Rahat vai kolmipyörä? Rahat vai kolmipyörä?

Jos rinnastamme tiedon pelkästään hallittavissa olevaan dataan, meille käy kuin Akulle sarjan viimeisessä ruudussa: ”Katsokaa, ajan ilman päätä!”

KTT Miia Kosonen toimii digitaalisen tiedonhallinnan TKI-asiantuntijana tutkimuskeskus Digitaliassa Mikkelin ammattikorkeakoulussa. Hän on myös kokenut tietojohdamisen tutkija, kouluttaja, sosiaalisen median yhteisömanageri ja avointen yhteisöjen puolestapuhuja.